

Bo Sukarno le dobil Zahod. Novo Gvinejo?

Nizozemska je voljna prepustiti svoj del Nove Gvineje Združenim narodom, ki jo naj bi prepustili čez čas Indoneziji.

NEW YORK, N.Y. — V Indoneziji kažejo veliko bojevitost in napovedujejo, da bodo nizozemsko Novo Gvinejo zasedli z vojaško silo, če se ne bodo Nizozemci od tam prostovoljno umaknili in deželo izročili Indoneziji. V Amsterdamu se na te grozljive ne ozirajo veliko, predsednik nizozemske vlade Jan Eduard de Quay je izjavil, da Indoneziji "nimajo izgledov za zmago". Pozval je glavne tajnika ZN U Tanta, naj pošlje na Novo Gvinejo opazovalce ZN in pritisne na Indonezijo, da bo ustavila agresijo.

Posredovanje ZN

U Tant je pozval obe strani, naj obnovita razgovore na temelju načrta, ki ga je izdelal bivši ameriški diplomat Elsworth Bunker. Po njem naj bi Nizozemska izročila Novo Gvinejo upravi Združenih narodov, ti pa jo naj bi izročili čez čas v upravo Indoneziji. Indonezija naj bi potem izvedla ljudsko glasovanje, pri katerem naj bi se prebivalstvo Zahodne Nove Gvineje odločilo, ali hoče združitev z Indonezijo ali hoče neodvisno državo.

Nizozemci so načelno pristali na razgovore na temelju omenjenega načrta, prav tako tudi Indoneziji, le da ti poudarja, da hočejo Zahodno Novo Gvinejo dobiti čimprej v svoje roke.

Indoneziji brez posebnih vojaških uspehov

Razgovori so bili pred časom prekinjeni in Indonezija skuša spraviti na Zahodno Novo Gvinejo čim več svojega vojaštva. Na eni strani spuščata tam padalce, na drugi pa skuša tja utihotapiti manjše skupine po morju. Kljub bahavim poročilom, izgleda, da doslej ni dosegla kaj prida uspeha. Pri takem položaju je verjetno, da bodo pogajanja obnovljena in da bo Indonezija le dobila Zahodno Novo Gvinejo v svojo oblast postopno in brez večjih vojaških operacij.

Nizozemci se ne marajo podati pritisku, so pa pripravljene Zahodno Novo Gvinejo odstopiti, ker imajo z nje le sitnosti in stroške. Domačini Zahodne Nove Gvineje ne kažejo nobene vneve za Indonezijo in za kulturno, rasno in versko popolnoma tuje Indonezije. Veliko vprašanje je, če bodo njihove želje kaj upošteevane.

Obsežen gozd

Washington, D.C. — Če bi vse gozdne površine na področju Združenih držav združili, bi te pokrile vse ozemlje vzhodno od Mississippija in še državi Kansas in Louisiano.

SHOWERS

Vremenski
prerok
pravi:

Oblačno, soparno s krajevnimi nevihtami čez dan, posebno pa večer.

Novi grobovi

Rose Brgoc

V torek zjutraj je nenadno umrla 54 let stara Rose Brgoc z 10318 Reno Ave., rojena Shuster v St. Mary's, Pa. Pokojna je bila članica Podr. št. 47 SZZ, Gospod. kluba SDD na Prince Ave. ter Društva Svobodomiselnice Slovenke št. 2 SDZ. Mož Jack je umrl pred 6 leti. Zapustila je mačeho Johano, roj. Stemberger, brata Franka, sestre Mary Zust, Paulino Mocnik, Steffie Fritz, Lil Wheler in Helen Weiss. Pogreb bo jutri zj. ob 8:30 iz Ferfolia pogreb. zavoda v cerkev sv. Lovrenca ob devetih, nato na Kalvarijo.

Mary Kadunc

V torek popoldne je po dolgi boleznii umrla 58 let stara Mary Kadunc, roj. Zavrsek, z 940 E. 141 St., doma v Clevelandu. Tukaj zapuščata moža Antona, doma iz Šmarja pri Ljubljani, polbrata Franka, Rudya, Augusta, Josepha in Al Beck, polsestro Viktorijo Gombac in druge sorodnike. Bila je članica Društva Woodmen Circle Grove 110. Pogreb bo jutri popoldne ob devetih iz Zakraskovskega pogrebnege zavoda na pokopališču Highland Park.

Adžubej k "Pravdi"

MOSKVA, ZSSR. — V diplomatskih krogih širijo vesti, da bo zet Nikite Hruščeva Aleksej Adžubej, ki je sedaj glavni urednik vladnega glasila "Izvestia", skoro postal glavni urednik glasila Komunistične partije ZSSR "Pravda". Sedanji glavni urednik Pravde Pavel Satjukov bo v tem slučaju postal vodja partijske propagandne agencije Agitprop.

Ta sprememba naj bi bila pomembna za mednarodno politiko, ker je Satjukov baje zastopnik takozvane mehke smeri v mednarodni politiki, sedanji vodja Agitpropa Leonid Iljičev pa zagovornik "trde" smeri, ki noče miru in mirnega sožitja z Zahodom.

Sovjetija je stavila v Ženevi nove zahteve

Resolucija o odpovedi vojne kot sredstva za reševanje mednarodnih sporov običala.

ZENEVA, Šv. — Sovjetska zveza je predložila pretekli teden skupno z Združenimi državami razorožitveni konferenci resolucijo, ki poziva vse države, naj se odpovedo vojni kot sredstvu za reševanje mednarodnih sporov. Ko se je zbrala v torek konferenca k novi seji, na kateri naj bi bila resolucija odobrena, je sovjetski zastopnik V. Zorin nepričakovano stavil nove zahteve.

Zorin je prebral izjavo sovjetske vlade, v kateri se ta vrača k zahtevi po uzakonitvi prepovedi "vojne propagande", ki je bila zadnjič po dogovoru med sovjetskim in ameriškim zastopnikom opuščena. Ameriški zastopnik Dean je obrazložil, da so v svobodni družbi taki zakoni nemogoči, so dejansko nezdržljivi s svobodo govora in tiska.

Sovjetski zastopnik je spreminjeno stališče svoje vlade utemeljeval s spremenjenim mednarodnim položajem, pri čemer je navajal Zah. Nemčijo, Laos in Juž. Vietnam. Posebno se je skliceval na objavo izjave zahodnonemškega obrambnega ministra J. Straussa, v katerem je ta zahteval za Zah. Nemčijo atmosfero orožja za "rabo proti sovjetskemu ljudstvu".

Ameriški zastopnik je Zorinu odgovoril, da Straussovo izjavo ni samo napačno navedel, ampak da je ta tudi že stara dve leti, nato je poudaril: "Sovjetska zveza je razbila ta pogajanja iz razlogov, ki so znani samo njej!"

Zadnji odkriti planet

Sončni planet Pluto so odkrili šele leta 1930, čeprav so ga matematično astronomi ugotovili že preje. Od sonca je povprečno oddaljen 3,666 milijonov milj.

Kraljica Elizabeta II. pojde na obisk v Nemčijo

BONN, Nem. — Adenauerjev obisk v Parizu bo prvi uradni obisk nemškega kanclerja v francoski prestolnici po prvi svetovni vojni, tako bo tudi obisk angleške kraljice, ki je v načrtu za prihodnje leto, prvi obisk britanskega vladarja v Nemčiji po prvi svetovni vojni. Podrobnosti o obisku angleške dvojice bodo uredili ob priložnosti obiska predsednika angleške vlade Macmillana v Bonnu, ki je določen za prihodnji mesec. Macmillan bo skušal v razgovorih z zahodnonemško vlado doseči podporo za čim ugodnejše pogoje za sprejem Velike Britanije v Evropsko gospodarsko skupnost (Skupni trg).

Japonci še vedno zelo občutljivi glede atomskega orožja

TOKIO, Jap. — Ko so Združene države v začetku tedna objavile, da bodo izvedle nad Johnstonovim otokom v višini do 500 milj preskuse jedrskega orožja, je bilo tu slišati vrsto glasnih protestov. Japonska javnost se kar ne more sprijazniti z dejstvom, da živimo v atomski dobi in da mora svobodni svet za svojo lastno varnost prevzeti tudi določene žrtve in tveganja.

Združene države so v zvezi s to japonsko občutljivostjo opustile misel, da bi zgradile na Japonskem oporišče za svoje atomske podmornice opremljene s Polaris raketami. Tem bosta za enkrat služila kot oporišče Pearl Harbor in Guam.

Medcelinske rakete so postale zanesljivejše

WASHINGTON, D. C. — Ko so bile gotove prve celinske rakete, so strokovnjaki računali, da bo uspeh zadovoljiv, če bodo glave padle v krog s premerom 5 milj. Postopno je bil ta cilj dosežen in izpopolnjen v taki meri, da zadenejo sedaj glave ameriških medcelinskih raket cilj, ki ni večji od kroga s pre-

Hruščev je napadel Evropski skupni trg

Predsednik sovjetske vlade je označil Skupni trg za nevarnost Sovjetski zvezi in mladim državam Azije in Afrike, zanj je to nova oblika kolonializma. Predložil je skupno svetovno trgovinsko organizacijo.

MOSKVA, ZSSR. — Na velikem sprejemu v čast delegaciji afriške države Mali, ki je tu na uradnem obisku pod vodstvom predsednika Mobido Keita, je predsednik sovjetske vlade Nikita Hruščev predložil organizacijo mednarodne trgovine, ki naj bi obsegala vse države sveta neoziraje se na njihovo politično in družabno organizacijo. Evropsko gospodarsko skupnost, ki je bolj znana pod imenom Skupni trg, je označil za novo vrsto kolonializma, ki ne ogroža samo mlade države Afrike in Azije, ampak celo samo Sovjetsko zvezo. Govor sta prenašala ruski radio in televizija.

"Sovjetska vlada smatra, da bi bilo koristno sklicati mednarodno konferenco o trgovini, ki naj bi razpravljala vprašanja ustanovitve mednarodne trgovinske organizacije obsegajoče vse pokrajine in dežele sveta brez zapostavljanja," je dejal Hruščev. Izrazil je prepričanje, da bi veliko držav podpiralo tako konferenco. Po njegovem je to eden izmed načinov, ki naj "pomaga gospodarsko nerazvitim deželam ohraniti neodvisnost in se uspešno upirati mednarodni zvezi kapitalističnih monopolov."

Predsednik sovjetske vlade ni nič povedal, kako bi naj nova svetovna trgovinska organizacija vplivala na obstoj in delovanje Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč, ki vodi in ureja sodelovanje Sovjetske zveze in njenih evropskih satelitov na podobnih temeljih, na kakršnih je zgrajen Skupni trg.

merom eno miljo.

Strokovnjaki opozarjajo pri tem na potrebo silne natančnosti. Raketa, ki leti z do 18,000 čev. brzine na sekundo 5,500 milj daleč, zgreši cilj za nad eno miljo že, če je napaka v brzini na sekundo le en čevelj.

Iz Clevelanda in okolice

K molitvi—
Članice Podr. št. 47 SZZ so vabljene nocoj ob 7:40 v L. Ferfolia pogreb. zavod k molitvi za pok. Rose Bergoc, jutri ob 8:30 zj. pa k njenemu pogrebu.

Nova skupina rojakov gre na obisk v stari kraj—
Jutri potuje na obisk v stari kraj skupina rojakov in rojakinj pod vodstvom g. Joškota Penka. V njej sta med drugimi tudi g. John Terček in njegova žena z 923 Green Rd., S. Euclid, Ohio. Pred odhodom pozdravljata svoje prijatelje in znance. — Srečno pot in zdrav povratek!

Vnebohod—
Danes je Vnebohod, zapovedan katoliški praznik.

Iz bolnišnice—
Mrs. Dorothy Ferra s 444 E. 152 St. se je vrnila iz Euclid Glenville bolnišnice in se zahvaljuje za obiske, darove in pozdrave.

Na obisku—
Č. g. Jože Peterlin, doma v Velikih Laščah, se mudi že več tednov v Clevelandu na obisku pri svoji sestri ge. Angeli Virant na Glenridge v Euclidu in pri številnih ožjih rojakih in prijateljih. Stanuje pri g. in ge. Frank Ivanc na 1156 E. 60 St. Prišel je iz Argentine, kjer deluje kot duhovnik v Orionero v Patagoniji. Tja se bo vrnil koncem junija. Pretekli torek se je ustavlil v družbi g. Viranta v uredništvu A. D. — Dobrodošel med nami!

Žalostna vest—
G. Ant. Strniša, znani družstveni delavec, z 1273 Norwood rd., je dobil z doma sporočilo, da mu je 15. t.m. umrl na Gornjem vrhu, župnika Dobrič na Dol., po poli brat France. Za rajnkim žalujejo v starem kraju žena, dva sina in tri hčere, v Ameriki pa imenovani po poli brat.

Parada ob plohi—
Ko je bil slavnostni sprevod večeraj ob štirih popoldne v polnem razmahu, se je vtila silna ploha, ki je gledalce poglala v meddverja in druge pred nalivom kolikor toliko varne koticke, udeleženci sprevoda pa so slovesno korakali dalje, kot se za one, ki častijo spomin za domovino padlih, spodobi. S častne tribune je odzdravljaj pozdravom korakajočih ent in skupin James R. Jones, tajnik Zveze za praznovanje Spominskega dne. Vsi častni gostje so se umaknili v zatišje.

Odtrgano roko pritrdili nazaj k telesu

BOSTON, Mass. — Ko je vlak odtrgal desno roko 12 let staremu Everetu Knowlesu in so tega pripeljali v bolnišnico, se je skupina zdravnikov odločila, da mu bo skušala roko rešiti.

Odtrgano roko je skupina zdravnikov držala na ledu in uredila v njej žile, kite in kosti, med tem ko je druga skupina vršila potrebne operacije na delu roke in rame, od katere je bila roka odtргana. Šest ur po tem, ko se je operacija začela, je bila roka na svojem mestu in po njej je zopet začela krožiti kri.

Zdravniki so sodili, da so izgledali na uspeh komaj 1:1.000,000, vendar so tvegali in kot sedaj kaže, — uspeli. To je prvi poskus te vrste v Združenih državah.

Predsednik Kennedy praznoval svoj rojstni dan

CLEVELAND, O. — Predsednik Kennedy je pred večerajšnjim praznoval svoj rojstni dan in nastopil 46. leto svojega življenja. Tudi v tem slučaju, ako bi ne bil predsednik ZDA, bi mu z odkritim veseljem čestitali in želeli, da bi jih dočakal še veliko. Zasluži že s svojim dosedanjim javnim delom take odkritosrčne čestitke.

Prepričani smo, da je rojstni dan odpraznoval v krogu svoje družine in svojih prijateljev tako, da se ga bo lahko z zadovoljnostjo spominjal še v poznih letih svojega življenja. Seveda je pri tem ostal še zmeraj predsednik ZDA in je bil gotovo pripravljen, da mu njegov poklic ne bo prinesel za rojstni dan samo čestitke. Tako se je tudi zgodilo.

Republikanci so mu čestitali tako, kot je v politiki navada. Začeli so z akcijo za jesenske volitve. Z vnmno sestavljajo svojo politično deklaracijo, ki naj pove ameriškemu volivcu, čemu so republikanci še zmeraj potrebni v našem političnem življenju in kaj mu bodo obetali pri jesenskih volitvah. V deklaraciji bodo seveda povedane tudi vse napake, ki

jih dela Kennedyeva administracija. Teh bodo pa našli veliko, vsaj tako sta namignila republikanska voditelja senator Dirksen in kongresnik Halleck.

Oba sta kakor nalašč na predvečer predsednikovega rojstnega dneva na svoji tiskovni konferenci obravnavala celo vrsto političnih grehov sedanje demokratske administracije in valila zanje politično odgovornost na Kennedyja.

Bojevitější je bil kongresnik Halleck. Je tak že po naravi in senator Dirksen mu rad prepušča to vlogo. Halleck je naštel celo vrsto političnih napak, ki jih je predsednik zagrešil. Glavne je ponavljal Kennedyeve volivne obljube in njegove dosedanje uspehe v upravi naše dežele. Opozoril je Kennedyja na dejstvo, da je bilo pod Eisenhowerjevimi režimom samo 5,6% brezposelnih, danes pa se odstotek giblje že nad 6%, čeprav je Kennedy v svoji volivni kampanji obljubljal, da ga bo bistveno znižal. Tudi število konkurzov je narastlo nad 11%. Kennedyevo gospodarsko politiko je označil kot politiko stalnih primanjkljajev v federalnem proračunu in pripomnil, da primanjkljaji rastejo od leta do leta, kar gotovo ni v skladu z

Kennedyevimi obljubami o zdravi finančni politiki. Kennedy je tudi obljubljal, da bo znižal stroške za podpiranje farmarjev za 2 milijona, v resnici so pa stroški narasli za 1,1 milijona. Da je Halleck opozoril Kennedyja na padec cen za delnice na ameriških borzah, se razume. Kdo med Kennedyevimi nasprotniki bi zamudil priliko, da udrigne po Kennedyu ravno v tej točki!

Česar ni omenil kongresnik Halleck, je dodal senator Dirksen. Očital je Kennedyju, da ni spravil skozi Kongres svojih zakonskih načrtov, akoravno ima Kennedyeva stranka večino v senatu in predstavniskem domu. Zameril mu je, da je čisto prezr zakonodajo o civilnih pravicah, dasiravno jo je v svoji kampanji postavil na prvo mesto. Tako so republikanci metali na Kennedyja politična polena in nobenih šopkov. Radi tega se Kennedy ni vznemirjal, je slišal melodije, ki jih republikanci že dolgo prepevajo.

Rojstni dan je Kennedyu prinesel tudi par lepih daril, ki je tiko pa zanje vedel že desetletja. Postal je neomejen gospodar družine četrtine dediščine, ki mu jo je namenil njegov oče. Tako je imel na kakih \$15,000,000. Tako je

Ples prepovedan v J. Vietnamu

SAIGON, J. Viet. — To mesto je bilo nekaj znan po svojih zabavah in veselju, pa tudi razvratnostih. Predsednik Ngo Diem je pretekli teden podpisal zakon o varstvu morale, ki ne prepoveduje samo prostitucije, splavov, umetnega preprečevanja spočetja, poklicnega boksanja in volitev lepotnih kraljic, ampak tudi — ples.

Dežela je res zapletena v hud boj s komunističnimi revolucionarji in je položaj treba jemati resno. Veliko vprašanje pri tem je, v koliko naj prepoved plesa v tem boju pomaga k zmagi.

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Zedinjene države:

\$14.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$4.50 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Zed. držav:

\$16.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$4.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$14.00 per year; \$8.00 for 6 months; -4.50 for 3 months.

Canada and Foreign Countries:

\$16.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months.

Friday edition \$4.00 for one year.

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

83

No. 107 Thurs., May 31, 1962

Naše gospodarstvo v luči zaloge zlata

Sredi maja je Ameriška bančna zveza sklicala v Rimu sestanek uglednih bančnikov vsega sveta, da se posvetujejo o mednarodnem kreditnem trgu. Nabralo se je tam okoli 50 Amerikancev in nad 70 tujih finančnih strokovnjakov. Govorili so največ o Ameriki in njenem zlatu, velikokrat ne naravnost ampak po ovinkih. Naša zaloga zlata je namreč prišla na kritično točko, ki mora zanimati vse vlade in narodne banke svobodnega sveta. V čem obstoji kritična točka?

Naša federalna zaloga zlata je padla sredi maja na 16.5 bilijonov dol., znaša torej ravno toliko kot avgusta 1. 1939. Padla je torej od 1. 1949, ko je znašala nad 22 bilijonov dol., za dobro tretjino. Človek bi rekel na prvi pogled: ako nam je sedanja zaloga zadostovala pred vojno, zakaj naj ne bi tudi sedaj? Napačen je ta sklep, ako vpoštevamo naše današnje finančne obveze napram tujini in bodočnost naše plačilne bilance. Obveze napram tujini in plačilna bilanca imata namreč odločilen vpliv na naše zlato in s tem tudi na vrednost našega dolarja, dokler obstoja sedanja finančna zakonodaja.

Dočim smo 1. 1949 imeli finančnih obvez napram tujini samo za 6.4 bilijonov dol., so letos narastle že na 20.4 bilijonov dol. Po pravilu bi morali imeti toliko zlata na računu, da lahko vsak trenutek tujini plačamo, kar ji dolgujemo. Pri tem pa še niso vštete tuje naložbe v naših delnicah in bondih. Znašajo težke bilijone, toda njihovo število ni znano. Pomenijo pa za naše zlate zaloge dodatno breme, kajti tujci bi lahko razprodali svoje naložbe na borzah in za prejete dolarje zahtevali zlato.

Naša zlatna zaloga pa ne skrbi samo za plačevanje obvez napram tujini, skrbeti mora glasom zakona o dolarju tudi za kritje naše valute. V ta namen moramo trenutno dejati na stran okoli 12 bilijonov dol. Tako bi morala naša zaloga zlata trenutno znašati nekaj nad 32 bilijona dol., zlatu je pa na zalogi le okoli 16 bilijonov dol., torej nekako polovica tega, kar bi moralo biti na skladišču v Fort Knox. Kako je moglo priti do tega, da smo zagazili v tak neugoden položaj, ki se lahko vsak trenutek spremeni v denarno krizo s posledicami, ki jih trenutno niti pregledati ne moremo?

Bistvo odgovora leži v tem, da smo si nakopali na vrat več obvez napram tujini, kot imamo od tam dohodkov. O tem smo že večkrat pisali, zato danes samo ponavljamo nekatere povode, zakaj smo več kapitala pošiljali v tujino, kot od tam dobivamo dohodkov. Vzdržujemo naše vojaške postojanke na dveh kontinentih, v Evropi in Aziji, to nas sili, da pošljemo letno najmanj 3 bilijone dol. v tujino. Federacija podpira tujino z okroglo 4 bilijoni dol. na leto. Naši turisti odnašajo iz dežele par bilijonov dolarjev. Naše banke in industrije investirajo v tujini tudi precej bilijonov in, to vsako leto.

Na drugi strani imamo aktivno trgovsko bilanco, toda prebitek v trgovski bilanci ni tako velik, da bi pokrnil vse ravnokar omenjene izdatke. Naša plačilna bilanca ima radi tega povprečen letni primanjkljaj v znesku 1.5 bilijona dol.

Logično bi morali izgubiti vsako leto okoli poldrug bilijon dolarjev v zlatu, v resnici pa povprečna letna zguba znaša veliko manj. Zakaj? Zato, ker tujina, posebno Evropa in Latinska Amerika, pošiljata vsako leto svoj kapital v Ameriko. Velikokrat prihaja kapital semkaj, ker išče dobro naložbo na borzah. Velikokrat kar naravnost pritečejo pod varstvo naših atomskih bomb. Velikokrat pride semkaj z namenom, da služi lastnikom "za slabe čase", včasih pa tudi služi čistim špekulacijam na naših borzah. Tako je vsako leto pritekalo v Ameriko več tujega kapitala, kot je znašal primanjkljaj v naši plačilni bilanci. Dotok tujega kapitala je tako zameglil pravo stanje naših obvez napram tujini. Povedano z drugimi besedami: tujina nam je posojala kapital, mi smo ga ji vračali v obliki podpor, stroškov za vojaške izdatke, naših investicij v tujini itd.

Tako gospodarstvo ni načeloma slabo, toda je tvegano. Kdor ga vodi, mora paziti, da ne zaide v težave. Amerika ni pazila, zato stoji sedaj pred nevarnostjo, da zabrede v velike sitnosti, ki se lahko končajo z zgubo zaupanja v naš dolar.

Tega se naša javnost zelo malo zaveda, zaveda se pa federalna administracija. Ni brez potrebe poslala na rimsko konferenco finanč. tajnika Dillona in njegovega pomočnika Roosa, da tam napovevta finančnikom, da bo morala Amerika začeti omejevati svojo liberalno finančno politiko, ako je tuje države ne podpro s svojo lastno finančno politiko, ki naj bi bila koordinirana z ameriško. Finančnikom nista povedala ničesar novega, zato se ameriških izjav niso ustrašili. So jih pohvalili, toda niso obljubili nobenih žrtev v ameriško korist.

Naši administraciji ne bo torej preostalo ničesar drugega kot spremeniti v mnogih točkah našo mednarodno finančno politiko. To se bo kmalu čutilo pri delitvi podpor tujini, financiranju naših vojaških postojank v tujini, v

usmerjanju naših investicij v tujini, v naporih, kako povečati prebitek v zunanji trgovini in, če ne bo kazalo drugače, tudi v spremembi naše zakonodaje o prometu z zlatom. Je res nerazumljivo, zakaj naj bi tuji kapitalisti imeli privilegij, da služijo dobičke na naših borzah in v naših podjetjih, potem jih pa preko svojih narodnih bank odnašajo v obliki zlata, med tem ko naš zakon prepoveduje vsakemu državljanu, da ne sme imeti niti \$5 v zlatu. Končno ima federacija možnost, da razvrednoti dolar. To je pa že nevarna igra, kot so tudi vse ostale zakonske možnosti kot omejevanje svobode gibanja kapitala itd.

S temi podatki smo hoteli samo opozoriti na oblake, ki se zbirajo na našem gospodarskem nebu. Upajmo, da se ne bodo zgostili v hurikan, ki bi opustošil kreditni del našega drugače dosti zdravega gospodarstva.

BESEDA IZ NARODA

Vetrinj - mejnik slovenske zgodovine

Čakali smo, v težke verige vkovani.

Tuji po nas padal je bič.

Nemec in Lah sta se naslajala,

kot kruti valpet in grajski birič.

Na kolih umirali smo;

še živi bili v blato steptani . . .

Čakali smo, da sonce obsije naš svet.

Temne, požgane zidove znova poljubi.

Da nam zaceli ranjene, razparane grudi.

A smo bili prevarani znova, obsojeni spet . . .

VETRINJ: ZADNJA POSTAJA SLOVENSKE VOJSKE. VETRINJ: NOVA IZDAJA ZAPADA. VETRINJ: PLJUNEK V OBRAZ DEMOKRACIJI.

Cleveland, O. — Tako nekako z zastavo sredi zelenega polja, morbi z velikimi črkami napisali na prvič v zgodovini Koroške. Potem pa kot bi posekal vsa visoka drevesa slovenskega bitja. Prvi kamijoni s pojočimi fanti. Velika LAŽ IN PREVARA, ki bo večno zapisana v srčino angliškega naroda. Pot v smrt sredi maja. Dostikrat mislim, da je v maju najtežje umreti. Posebno mlademu človeku, ko je ves svet en sam odsev božje lepote. Sedemnajst let je od tistih strašnih dni, pa vendar se mi zdi, da so stiski rok naših bratov vstihli večno ljubezen, večno zvestobo med nami. Grobovi so preraščeni, trupla so razpadla, a vsa tista ponosna srca še žive in bodo večno živela. Govore mnogo bolj, kot bi živa mogla govoriti. Govorijo o zločinih, ki jih je napravil komunistin slovenskega naroda, o katerem smo vedno trdili, da je med najboljšimi na svetu. Kako bi se danes odgovorni radi znebili tega velikega kajnovskega greha; kaj bi dali oblastniki doma, da ga ne bi bilo.

Kako vse laže bi ribarili v Kalnem. Naj danes se tako stegujejo roko v spravo, ponujajo amnestije in vabijo na vse strani: sožitja s komunizmom ni in ga ne bo! Največja ironija slovenske zgodovine: Morilec ponuja amnestijo, ko bi smel kvečjemu sam prositi za njo.

On, ki je prvi preličit bratovo kri na ljubljanskih ulicah in po tistih slovenskih vaseh. Si morete predstavljati večjo hinavščino in cinizem? Judežev poljub hočejo ponoviti, krvave roke si hočejo po pilatovski oprati? Da je okupator pobijal — razumemo. Saj mu je bilo na poti vse, kar je bilo naše, kar je bilo slovensko. Da pa je pričel z ubijanjem lastni brat na ukaz Moskve, tega naša človeška pamet ne razume in ne bo razumela nikoli. Kot kristjani morilec odpuščamo. Kot kristjani, katolici in Slovenci pa vemo, da s komunizmom sodelovanja ni in ga nikoli biti ne more, pa naj bo vaba še tako lepa, naj bo zavita še v tako domljubje in bratske besede.

Visoko plapolala zastava naša!

Vetrinjsko polje je mladost in smeh.

Kdo čutil smrt bi, žalost,

tugo, greh,

ki rdeči brat jo s "svobodo" prinaša . . .

SLOVENSKI DOMOBRANCI.

— Še vidim mlade junake, ponosne sinove naše lepe, prelepe Gorenjske, mehke Dolenjske, in zelene Štajerske. Vidim jih na tistih nepotrebnih marših ob poteh Vrbskega jezera. Slišim jih počoje ob večernih ognjih, vidim jih na kolnih pred Marijo v samostanski vetrinjski cerkvi. Šotor ob šotoru, življenje, samo življenje. Visoko je plapolala čista slovenska

Mimo Vetrinja ne moremo, da se ne bi spomnil moža, ki je kot orodje božje previdnosti rešil življenje tisočim slovenskim beguncem, kakor tudi Hrvatim in Srbom.

Po odhodu slovenske vojske iz Vetrinja koncem maja 1945 je bilo vse pripravljeno, da se isto zgodi tudi s civilisti, ki so se ob koncu vojske umaknili pred Titovimi partizani v britansko zasedbeno cone Avstrije. Se-

stavljani so bili seznam, pripravljene kamijoni, določen datum prvega transporta. V Italijo je odšel vodja civilnega taborišča biv. poslanec Marko Kranjec. Vodstvo taborišča je prevzel dr. Valentin Meršol. Bil je skoraj edini, ki je govoril gladko angleško in je zaradi ugleda kot zdravnik in osebnost skupaj z angleškim taboriščnim vodjem majorjem Bearyem dosegel, da so bili transporti začasno ustavljeni in ko je obiskal taborišče feldmaršal Aleksander je dr. Meršol dosegel, da je feldmaršal izdal še isti večer naredbo veljavno za vse njegovo področje, da nihče od jugoslovanskih beguncev proti svoji volji ne sme biti poslan v Jugoslavijo.

Mislim, da ne bi bilo prav, ako se vsaj ob obletnicah z globoko hvaležnostjo ne spomnimo tega skromnega in danes skoraj pozabljenega moža, ki je na vetrinjskem polju s povzdignjenimi rokami rotil vrhovnega angleškega poveljnika, naj nikar ne naredijo novega zločina. Dr. Meršol za vse — iskreni Bog blažaj! Naj danes nekateri še tako zakrivajo oči pred resnico, naj skušajo prepisovati našo rešitev temu ali onemu po političnih gledanjih in željah, vendar bo vsak begunec vetrinjskega taborišča rad priznal, da bi brez dr. Meršola in brez vetrinjske Marije bila naša pot enaka pot slovenskih vojakov.

Mimogrede še nekaj. Dobro se spominjam, da so bili takoj po odhodu naših vojakov napravljene kolikor mogoče točni sezname vseh vrnjenih po župnijah, ali občinah. Ti sezname so bili predloženi angleškim zasedbenim oblastem, kakor tudi Rdečemu križu, en izvod pa je gotovo shranil SNO ali kak njegov član. Mislim, da bi bilo prav in tudi res že skrajni čas, da se vsa ta imena objavijo v knjigi, v spomin na naše pobite brate in sestre. Upam, da ne drži trditve, da so ti sezname žalostno končali v kleti bivše Slovenske pisarne v Clevelandu.

Zasuta usta so s krvjo, prsto. Se strte roke dvigate v nebo, za brate, rablje svoje . . .

Ta dni, ko se z žalostjo spominjamo 17. obletnice največje tragedije, največje množične motrije v zgodovini slov. naroda, te dni, ko so naše misli s onimi, ki so končali tiste žalostne pomlade, je prav, da pogledamo vase. Pogledamo vase in odgovorimo jasno in brez slepomišljenja. Smo ali nismo. Smo vredni žrtve onih, ki molijo in prosijo pri Bogu za rešitev našega naroda in vsega človeštva.

PRIDI IN SE POKLONI SPOMINU SVOJIH BRATOV!

M. Jakopič.

Slovenci na svetovnem kongresu mladih krščanskih demokratov

Cleveland, O. — V Caracasu, prestolnici Venezuele, je Mednarodna Unija krščansko demokratskih strank letos prvič priredila svetovni kongres mladinske organizacije krščanskih demokratov. Zato so se zbrali v Caracasu omladinci iz Latinske in Severne Amerike, Evrope in Afrike. Slovensko mladino sta na kongresu zastopala Vital Ašič in Tine Debeljak ml. Prišla sta na kongres kot delegata omladinske veje slovenske krščanske demokracije v Buenos Airesu, Argentina.

Mlade krščansko demokratske stranke v Latinski Ameriki imajo svoje najmočnejše skupine med srednješolsko in univerzitetno mladino. Mladinske skupine so organizirali tudi med delavstvom v industriji in na kmetih. V kongresu ima ta mladina zadoščanje in pobudo, da bi spričo mnogih nevarnosti, ki v političnem oziru sedaj groze Latinski Ameriki, bila čuječa in

delovna za ohranitev ljudskih svoboščin, krščanskega javnega reda in družabnega sistema.

Slovenska delegata pošiljata iz Caracasa tople pozdrave vsem rojakom v Severni Ameriki.

M. K.

Na svetovno razslavo v Seattle vabi

Enumclaw, Wash. — Spoštovani! Tukaj Vam pošiljam naročnino za eno leto. Lista ne moreva pustiti, ker bi ga oba z možem zelo pogrešala. Na Ameriško Domovino smo naročeni, odkar je prenehal izhajati Ameriški Slovenec. Imamo tudi več drugih katoliških listov, pa je v zvezi s tem za stare ljudi, ki živijo od majhne pokojnine, kar preveč stroškov. Pa samo, da bi bili zdravi, a žal nas bolezen tare že več let.

Ameriški Domovini želimo veliko uspeha, ker je edini katoliški list v Ameriki.

Tukaj v državi Washington imamo precej mrzlo vreme za ta čas. Skoraj ves maj že pada dež. Za travo je dobro, zelenjava po vrtovih pa kar stoji in ne more od tal.

Sedaj, ko je odprta v Seattle, Wash., svetovna razstava, pride sem veliko tujcev z vsega sveta. Mi smo oddaljeni kakih 38 milj od Seattlea. Ljudje si ogledujejo državo Washington. Na Mt. Rainier se še ne more, ker je na njem še veliko snega. Gori je zelo lepo.

Kar se dela in zaslužka tiče, je pa prav dobro pri nas. Tisti, ki je za delo sposoben, veliko zasluži. Ko sem prišla sem pred 42 leti, je moj mož zaslužil po \$2.50 na dan, zdaj pa toliko zaslužijo na uro, nekateri še po več.

Pozdrav vsem čitateljem Ameriške Domovine in sploh vsem Slovincem po Ameriki. Pridite na svetovno razstavo v Seattle, kaj takega se ne vidi vsako leto! Pozdravljeni!

Ivana Chacata.

"Naša zvezda" bo še igrala

Euclid, O. — Dramatsko društvo "Naša zvezda" je na občnem zboru v nedeljo, 20. maja, sklenilo, da bo živelo dalje in začelo znova delovati. Za prihodnjo sezono bo vpriporilo eno igro. Podrobnejše o tem bo sporočeno kasneje.

Kdor ni bil na občnem zboru, mu je lahko v resnici žal, ker smo se prav lepo zabavali, pa tudi lepega petja ni manjkalo.

Louis Somrak.

Veleletališče "Beograd"

Konec aprila t. l. je bilo pri vasi Surčin v okolici Beograda slovesno odprto novo jugoslovansko letališče "Beograd". Do arhitektonsko zelo lepih letalskih poslopj na novem letališču je z beograjskih Terazij 15 minut avtovožnje. Letališče je opremljeno s 37-metrskim telekomandnim stolpom, s katerrega se da odkriti letalo sredi temne noči ali v gosti megli temu omogočiti varen pristaneč. Stolp je namreč opremljen s posebno elektronsko opravo za tako imenovano "slepo letenje". Novo letališče je veljalo nad 9 milijard dinarjev. Po mednarodni razpredelnici spada v najvišjo vrsto.

Tri km dolga in 60 m široka glavna betonska steza ("pista") more sprejeti do 45 letal na uro, medtem ko jih more sedanje zemunsko letališče največ 30 na dan. Lani na primer je sedanje zemunsko letališče sprejelo okrog 10,000 letal, novo letališče "Beograd" pri Surčinu pa jih bo kos sprejeti do 200,000 na leto.

Kdor bo odslej letel na pr. iz Londona preko Beograda v Carigrad, in ne preko Rima, kot doslej, si bo skrajšal vožnjo za 521 km; iz Frankfurtu v Cari-

grad za 772 km, iz Kopenhaga v Carigrad za 906 km; iz Pariza v Carigrad za 407 km itd. Podobno so odslej skrajšane tudi vožnje, ki peljejo iz srednje in vzhodne Evrope preko Beograda proti Afriki in južni Ameriki. Novo letališče je že tudi povezano v večsmernimi direktnimi telefonskimi in brzovarnimi zvezami z letališči doma in po sosednjih državah.

Jose Gorec, pionir smuških poletov, umrl
V začetku t. m. je umrl v Ljubljani Jose Gorec, ki je bil kot zimski športnik znan daleč preko slovenskih mej. Ožji prijatelj rajnega, naš dobri znanec Ivo Kermavner, mu je v celovški Naš tednik od 17. t. m. napisal lep nekrolog, iz katerega posnemamo za naše bravce glavne podatke.

"Jose Gorec je v Ljubljani v času med obema vojskama vodil trgovino s kolesi, motocikli in drugimi športnimi potrebščinami. Gorčeva trgovina je bila znana po svoji strokovni postrežbi. Vendar Jose ni bil samo trgovec. Bil je tudi zimski športnik. Večino svojega prostega časa je posvetil smučanju. Malone vsa leta do zadnje vojske je bil gl. tajnik Jugoslovanskošportske zveze. V smučarskem športu je oral ledino; skrbel je za tečaje, za vzgojo trenerjev in tekmovalcev; po ameriško bi mu rekli: pionir. Za povzdigo zimskega športa med mladino je žrtvoval tudi znatne vsote denarja."

"Krona vseh Gorčevih uspehov je skalnica v Planici in s tem v zvezi nova smučarska panoga "smuški polet". Njemu in danes že tudi rajnkemu ing. Bloudku se moramo zahvaliti za planiško skalnico, ki je bila dolga leta edina v Evropi, ki je dopuščala smuške polete; Jose sam pa je bil in ostane glavni pionir in borec za priznanje in vpeljava smuških poletov kot nove športne discipline." Sele mnogo let kasneje sta planiški mamutski skalnici sledili mamutski skalnici v Oberstdorfu in Kulmu!

"L. 1960., t. j. ob 25-letnici smuških poletov, je danes največji strokovnjak za smuške skalnice švicar dr. ing. Straumann napisal o Gorecu in Bloudku izredno laskav članek. Tu omenja zlasti njuno dolgo, trdovratno in brezuspešno borbo za to, da bi mednarodna smučarska zveza uradno odobrila planiško skalnico, odnosno smuške polete." (To se je zgodilo šele po zadnji svetovni vojski, ko so postavili še novi dve zgoraj omenjeni enaki skalnici, ki so ponesle smučarje-skakalce že 141 m daleč ter je ta svetovni rekord v smuškem poletu postavil Josov, Bloudkov in sploh naš slovenski rojak smučar športnik Šlibar.) Enako laskavo omenja dr. ing. Straumann in svojem članku tudi Gorčev in Bloudkovo pobudo iz 1. 1934. za postavitev velike mednarodne aerodinamične skalnice." J. S.

Vrbsko jezero v filmu
Različne filmske družbe so že nekajkrat uporabile prelepo Vrbsko jezero na Koroškem, katerega južna stran je še čisto slovenska, za okvir svojih filmskih posnetkov. V teh tednih, sezono se je namreč že začela, že spet skačejo okoli filmski operatorji in love letoviško življenje v svoje kamere. Med gosti je tudi lepa vrsta filmskih igralcev.

Glavna med njimi je danska igralka Vivi Bach, sodelujeta pa tudi znana Grethe Weiser in Hubert V. Meyerineck; verjetno pa bomo videli v novem filmu "Vesela godba na Vrbskem jezeru" (Wenn die Musik spielt am Woerther See) tudi Renato Hansluwko, evropsko prvakinjo v smučanju na vodi. Nekaj slik bodo posneli tudi v Skofičah, ki jih poznamo iz naše prelepe koroške narodne pesmi.

F. S. FINZGAR:

Gozdarjev sin

"Menda je šel nekam drugam in Klemen ga ni dobil."

Pa je zavila hitro navkreber. Sosede so pa še ugibale in presojevale, majale pomenljivo z glavami ter mencale z rokami pod predpasnikom, zakaj mrzlo je bilo tistega dne.

Kako je bilo pri Gozdarjevih žalostno! Klemen sicer ni povedal vsega svoji ženi, toda že njegovo vedenje, mračno lice in nekako skrivnostno otožno sevajoče oko je prenatano govorilo žalostni materi, da nima čakati nič prida. Poleg tega je pričel Klemen samotariti. Nič več ni hodil k Brencetu, kjer so se na večer zbirali vaščani, marveč se je ogibal družbe, kakor bi ga bilo nečesa sram.

Zato je pa toliko bolj pogosto zahajal v trg R. ter tamkaj posedal po gostilnah in v pijači topil in dušil mučne skrbi, ki mu jih je budila misel na nesrečnega sina. Vsakega birača in nedomačina se je ustrašil, misleč, da prinese grozovito vest, da mu je sin na Stajerskem ustreljen. Nikdar ni misil, da bo še kdaj videl Janeza živega.

To ga je žgalo v duši, kakor živ ogenj. Čedalje bolj se je zatapljal v misel: Sam si vsega kriv. Kriv si sinove nesreče, kriv si, da je sekacion uničil in izpraznil shrambe. Postajal je čedalje bolj zamisljen, dobrih sosedov se je ogibal, tolažbe pa družbe je pa iskal v gostilni, v bližnjem trgu. Najljubša mu je bila družba, ki ga ni poznala. In ta je bila družba tujih igravcev, prekupevc, ki so Gozdarja kmalu zapletli v svoje mreže. Pijača in igra sta ga privezali z divjo strastjo. Zahajal je čedalje pogosteje v trg, izostajal večkrat dolgo v noč tamkaj ter se šele zelo pozno vračal domov, kar poprej ni bila nikoli njegova navada. Mina ga je vselej v skrbeh pričakovala in ni zatisnila poprej očesa, da se je mož vrnil. Sedela je sama pri peči in prebirala molkove jagode ter goreče molila za sina, da bi ga Bog privedel zopet na pravo pot ter pripeljal zdravega, pobojšanega ali vsaj še živega zopet pod domačo streho.

Mcža je pogostokrat skušala rahlo posvariti, da naj opusti ponočevanje ter se varuje, da ga ne izvodi slaba družba. Toda Klemen se ni menil za taka svarjenja. Navadno jo je kratko pa precej osorno zavrnil: "Ne bodi no neumna! Kaj meniš, da sem pet ter star; jaz imam v trgu svoja opravila in kupčije. Saj veš, kako je po sekacionu. Denarja ni, treba je skrbeti, da se ulovi kak krajcar. Sicer sem pa jaz gospodar, zato mi ne bo nihče ukazoval, kako in kam naj hodim."

Mina mu ni oporekala, rajši je molčala. Saj je vedela, da ogenj še hujše plamti, če ga podpihavaš. Morebiti ima res kake kupčijske spletke," dejala je sama pri sebi, "saj je od nekdanj rad po malem kupčeval." Da bi tako naglo krenil s prave poti, ker je bil poprej vedno trezen, varčen in marljiv gospodar, si ni mogla misliti.

"Ko mine zima ter bo zopet dovolj dela na polju, pa opusti vse ter se bo pridno bavil s svojim poslom."

Toda vaščani so vse drugače znali povedati, zakaj da Gozdar zahaja v R. In Rožič, ki je bil prišel nekoč iz trga, je majajoč z glavo omenil pri Brencetu:

"E, Gozdar, Gozdar, ta se mi smili, ta! Prav vse bo šlo rakom žvižgat, če skoraj ne pusti igre. Tisti Lah, ki se je pritepel lansko leto v R., ga menda skube, da nas Bog varuj."

In pomilovalno so majali z glavami sočutni vaščani. Smilil se jim je sosed Gozdar, da se je toliko udal igri.

VII.

Odkar je izgubil Janez svojega tovariša, je bilo njegovo stanje še žalostnejše. Poc Hanza je vedel za vse kote in votline, za vsa varna skrivališča in pastirske kočice, zato jima ni bilo težko prikrijevati se zasledujočim lovcom. Tudi znancev je imej dovolj, kateri so mu nanosili potrebnega živeža in streliva, da jima ni trebalo trpeti lakote. Toda sedaj je bil sam, brez tovarišev, brez prijateljev, daleč od doma. Ko je premišljeval svojo nesrečo, spomnil, se je materinih solz, katere je tolikrat točila zanj, ker jej ni bil poslušen. O ko bi jo bil ubogal, kako srečen bi bil lahko.

Zima je neusmiljeno pritiskala. Kar je imel Janez brašna, mu je pošlo. Meso divjačine se mu je priskutilo. Prezebal je po brlogih; še ognja si ni upal povsodi zakuriti. Bal se je, da ga ne izda dim. Do koč si niti upal ni. Izdal bi se s sledjo in lovci bi bili naglo za njim. Janezu je pričelo mrzeti življenje. Kaj naj stori? Živeža nič, strelivo poide prav kmalu, komaj za par strelcev je še bilo smodnika v roženici. Napotil bi se sam v Ljubno in se prijavil gosposki. Milejše bi ga sodili in biračem bi prestregel nagrado. Ali ta misel se mu je zdela preveč poniževalna, da bi prilezel v mesto kot sestradan volk — ne — raje zmrznem!

Celo dolgo noč je tičal v listju na pogrado zapuščene ogljarske bajte. Mraz ga je preletal. Majčken ogenj je gorel na ognjišču. Lahko bi zakuril, da bi se pošteno grel, toda ni upal. Skozi špranje bi se svetilo, dim bi se dvigal visoko — lakomnih ljudi je dosti — hitro bi ga kdo ovadil.

Počasi so se plazile ure, oči ni mogel zatisniti. Pasje življenje Kdo je tega kriv? Oče? Mati? Moral si je odgovoriti, da ne. Sam si kriv, Janez, sam! Tvoja trina, neubogljivost. — Sam — sam — je žvižgala sapa skozi špranje in po gozdu je odmevalo v čudnih zvokih hreščega drevja.

Torej sam! In vendar bi doma lahko kaj storili zame! Zakaj ni nikogar blizu? Drvarji so gotovo že zanesli vest na Kranjsko, kako se godi Gozdarjevemu Janezu. In nikogar ni! Torej — vse me je zapustilo — vse, oče, mati — — —

Ha, najbolje je, da bi sam zaslužil nagrado petdesetih goldinarjev! Zadnjo kroglojo sebi v glavo! Ha-ha-ha!

Zakrohotal se je divje, obupno. Zona ga je spreletela, da se je dvignil iz listja in dolgo prilsuškoval vihri, ki je žvižgala v vrhovih smerek. Vsaka veja, ki se je odkrnila in počila, ga je preplašila, da je zagomazel do mozga.

Le polagoma se je umiril in se zakopal novič v listje. Premišljeval je, ali res ni nikogar, da bi mu pomagal.

Tedaj mu zasije sredi grozne duševne teme rešilni angelj njegov — spomni se namreč Rezike.

(Dalje prihodnjič)

Franco vidi povsod politične strahove

MADRID, Šp. — Španski diktator Franco se ne pokaže rad na govorniškem odru. Kadar se, mora imeti že važen razlog. Tako je sedaj zopet govoril na javnem shodu, prvokrat v zadnjih par mesecih, akoravno je Španija postala politično nemirna dežela. Za kar je dal povod val delavskih štrajkov, ki trajajo že blizu dva meseca.

Franco je v svojem govoru obravnaval ravno delavske štrajke in pri tej priliki obdoličil čudno "koalicijo komunistov, liberalcev in katoliških laikov", da simpatizira s štrajkujočimi delavci, dasiravno bi morala vedeti, da so štrajki v Španiji po zakonu prepovedani.

Do te res "modre" ugotovitve ga je najbrže pripravila novica, da je Mednarodna zveza svobodnih sindikatov pozvala vse delavske unije po svetu, naj vsaj s simpatijami podprejo španske delavce v njihovem boju za večje mezde. V smislu tega poziva so italijanske delavske unije vseh taborov povabile španske unije na obisk. Španci so se povabilu odzvali. Pogovarjali se bodo v Rimu tudi s katoliškimi unijami. Izraelske unije so pa šle še dalje. Poleg simpatij so sklenile, da bodo tudi stvarno podprle svoje španske prijatelje.

Amerika naj skrbi tudi za svoje lasne begunce

WASHINGTON, D.C. — V Ameriki imamo nad pol milijona sezonskih poljedelskih delavcev, ki so zaposleni samo v toplih mesecih in morajo iti za delom, kjer ga pač dobijo. Z delavci se morajo preseljevati iz kraja v kraj tudi njihove družine. So gospodarsko, socialno in kulturno najbolj zaostala plast našega naroda.

Federacija se že dolgo trudi, da bi jim pomagala, toda znana konservativna večina južnih demokratskih in republikanskih kongresnikov preprečuje vsako izboljšanje stanja teh delavcev. Tudi letos je senat sprejel tri zakone v njihovo korist. En zakon je zašel v roke prosvetnega in delavskega odbora predstavniškega doma in ga bodo tam gotovo pokopali. Dva zakona sta pa že šla skozi odbor, toda sedaj sta pred znanim odborom za dnevni red, kjer imajo konservativci večino. Ta bi ju gotovo rad zadržal v svojih predalih.

Vsi prijatelji sedanje administracije, pa tudi sezonskih delavcev silijo sedaj administracijo, naj se bolj požene, da prideta oba zakona pred plenum. Administracija se namreč vsaj zaenkrat ne briga dosti za usodo obeh zakonov. Upajmo, da bodo zagovorniki obeh zakonov imeli več sreče kot prejšnja leta, ko so taki zakonski predlogi stalno propadali v odborih predstavniškega doma.

Selitev na zahod

Leta 1900 je imela Kalifornija le 2 odstotka prebivalstva vse dežele, leta 1960 pa 8. Kalifornija utegne biti v nekaj letih po številu prebivalstva prva v deželi. Sedaj vodi v tem pogledu še vedno država New York.

Zenske dobijo delo

Iščem strežnico — Iščem priletno strežnico, da bi stregla moji bolni mami, malo kuhala in opravljala lažja sobna dela. V Euclidu. Naslov dobite v uradu Ameriške Domo-vine. (108)

Moški dobijo delo

Oskrbnik — Oskrbnik dobi delo za poln čas v apartment poslopu. Prosto stanovanje. Kličite 944-6225 vsak čas. (108)

Pokažite "AMERIŠKO DOMOVINO" prijateljem in znancem; povejte jim, da jo pošiljamo brezplačno na ogled.

MALI OGLASI

Stanovanje se odda — Pet neopremljenih sob, spodaj, plinski furnez, se odda na 1133 E. 67 St. (108)

V fari sv. Vida — Naprodaj je 2-stanovanjska hiša, z novimi plinskimi pečmi za ogrev, dvema garažama in nizkimi davki — za \$14,900.

BARAGA REALTY — IV 1-9998 530 E. 200 St. (113)

Na Lake Shore Blvd. — Naprodaj je luksuzna stanovanjska hiša s 6 stanovanji in letnim dohodkom \$8,700. Samo resni kupci. Kličite HI 2-3020. (108)

NAPRODAJ — po zelo ugodnih cenah pohištvo v odličnem stanju: ledenica, štedilnik, kuhinjska garnitura, postelje, omara, čistilec prahu, itd. Pridite pogledat na 19001 Abby Ave., blizu East 185. ceste. (108)

Ženska dobi delo — Išče se ženska, stara naseljenka, da bi odpirala zjutraj gostilno in čistila. Pišite na A. D., 6117 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio. (25, 28, 31 maj)

Frizerski salon naprodaj — \$250 tedenskega prometa, dve pomočnici, nizka najemina, zakupna doba, okoliške stranke. Ugodna cena za hitro prodajo. The Apple Co. MA 1-3745

so light, so right, and oh, so refreshing!

enjoy STROH'S and taste what fire-brewing does for beer flavor!

Premium quality always... popular prices everywhere!

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

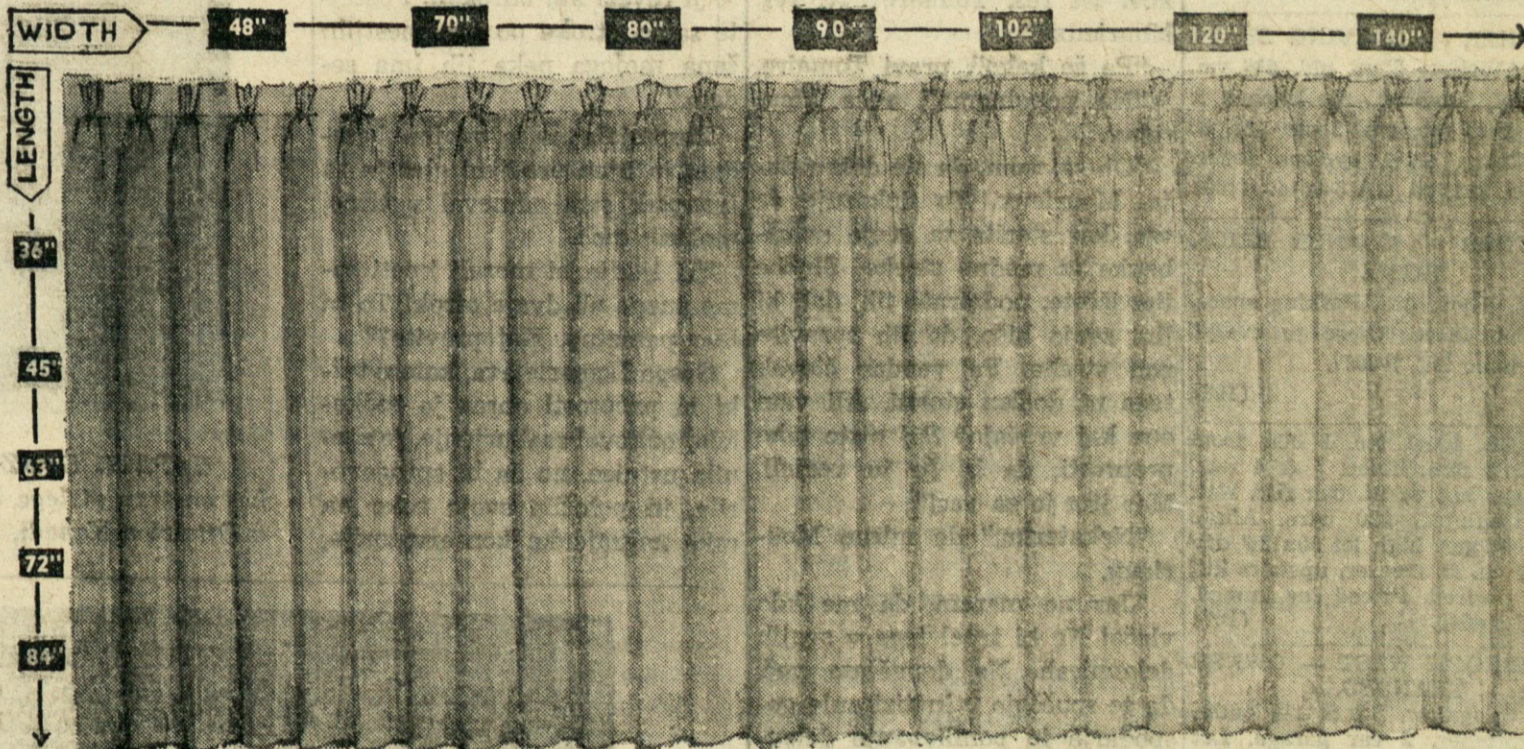
AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

EAGLE ZNAMKE SO ŠE VEČJI PRIHRANKI

the MAY CO'S (4) BASEMENT stores

DOWNTOWN — HEIGHTS — PARMATOWN — SOUTHGATE

V May's Basement: V gube nabrane zaveze! Prihranite s tem, ker kupite pravo širino!

Brez šiva - pralne - nič likanja

Bele zaveze iz umetnega vlakna

- Brez šiva nobenih dodatnih stroškov izdelave
- Globoke trojne gube
- Enakomerno nagubane v vseh širinah

- Čisti pelion buckram
- Skriti robovi
- Lepa zrnčasta tkanina

Sedaj lahko dobite v 7 različnih NAGUBANIH širih za nenavadna okna. Prihranite več, ker kupite tisto širino, katero potrebujete! Krasna bela tkanina polepša prav vsako sobo, je skladna z vsako dekoracijo. Sončnim žarkom in ognju odporne zaveze se hitro operejo in posuše v 7 minutah. Likanje nepotrebno!

Širina pri paru:	48"	70"	80"	90"	102"	120"	140"
Za okensko širino do:	38"	63"	70"	80"	92"	110"	130"
36" dolž.	2.99 pr.						
45" dolž.	3.99 pr.	4.99 pr.	6.99 pr.	7.99 pr.	8.99 pr.		
63" dolž.	4.99 pr.	6.99 pr.	7.99 pr.	9.99 pr.	10.99 pr.	12.99 pr.	
72" dolž.	5.49 pr.	7.49 pr.	8.99 pr.	10.99 pr.	11.99 pr.		
84" dolž.	5.99 pr.	7.99 pr.	9.99 pr.	11.99 pr.	13.99 pr.	15.99 pr.	18.99 pr.
	BREZ ŠIVA			SAMO EN ŠIV V TEH ŠIRINAH			

48" širine pri paru 36" dolž.

2.99 PAR

Sprejemamo pisma in telefonična naročila... Kličite CHerry 1-3070

KLETNI DRAPERIJSKI ODDELEK... THE MAY COMPANY, VSE 4 TRGOVINE, VKLJUČNO SOUTHGATE

RENE BAZIN:

IZ VSE SVOJE DUŠE

ROMAN

Razgovor, ki je bil dotlej še dokaj živahen, je nekam zastal. V mraku akacij prav na koncu vrta so moški posedli na eno klop, obe ženski na drugo, ki je stala poleg. Mrko je ležala trata pred njimi in kakor v daljavi je bilo videti troje stopnic pred vežo, ki je nanje padala jarka luč svetiljk, ki so še gorele v obednici. V to svetlo ploskev, ki je mamilila pogled in ga utrjala, je padala od časa do časa črna senca sluge in se premikala ko dim. Prav visoko tako visoko, da nihče ni mislil nanje, so med listjem spale zvezde v lahni modrini.

Oster, dolg žvižg je presekal zrak.

CHICAGO, ILL.

REAL ESTATE FOR SALE

2 FLAT BRICK — 6's. 3 bedrooms each. 2 car brick garage. Overhead doors. H. W. oil heat. Full bsmt. Encl. porches. Alum. S & S. Tile kit. & bath on 1st flr. 1 blk. Irving-Lincoln Spog. Cntr. WE 5-5366. (107)

CARPENTERSVILLE, ILL. — BY OWNER

3 BEDRM. ranch, tile bath-kit, with utility. Nr. Church, schools, shopping. Many extras. Imm. Poss. See to apprc. \$13,300. HA 6-1535. (107)

RIVER GROVE — By owner. Large Georgian. 3 bdrms., 9 closets, tiled bath and powder rm. Birch cab. kitch. Natural frplc. Finished basement. 15x30 screened attached patio. Concrete swimming pool with filter system, double fenced yard, attached garage. New awnings. Lot 50 x 190. Carpeting, drapes, refrig-stove. — Call GL 3-9453 weekdays after 6 p. m. Sunday all day. (107)

BY OWNER — LEAVING STATE OAK LAWN — 5 yr. old. 6 1/2 rm. Split-level, 3 bdrms., tile kitchen & dinette, Fin. rec. rm. 2 car gar. S. drive. Crptg. S&S. cyclone fence. Nr. Schls. \$23,500. GA 5-0614. (109)

BY OWNER — CORNER BRICK BLDG. 6 Stores, 5 yrs. old. Parking space, 7' cyclone fence. Close to everything. Phone BE 7-0637. (108)

BLUE ISL. Ideal loc. 1 blk. from pk. 1 or 2 fam. home, 5 & 4 rms. 2 bths, gas hot w. ht. oak flrs. Nat. firepl. insulated. 220 wire. Alum. S. S. 2 car gar. high lot 50x125' dry bsmt. 17 cu. ft. freezer, upstairs kit. furn. if desired. Priced for immed. sale. FU 5 4648. (107)

NORTHBROOK WEST — OWNER TRANSFD. 5 room bungalow. S & S. 1 1/2 baths, water softener, 2 car garage. Lot 80x125. Nr. everything. Low taxes plus '52 Buick. \$19,000. CR 2-3023. (109)

TINLEY PARK VIC. — 2 bedroom ranch. Gas heat. Atchd. htd. garage. Parquet wd. flrs. 133x299 lot. Close to everything. \$14,500. 17800 Highland. By owner. KE 2-2943. (111)

5 ROOM HOME, 2 bedrooms, up and 1 down. Wall to wall carpeting, washer and dryer. \$10,800. Call GA 3-0578. (111)

ORLAND PARK — Must sacrifice 2 bedroom ranch, attached garage. Basement. Near schools, shopping. \$20,500. FI 9-3413 or KE 2-1228. (110)

FOR RENT

FOR RENT APARTMENT 3 Rooms furnished, very desirable for one or two persons. 2044 West Schiller Street. (108)

"E, delavci Mollovi, ki hodijo na delo", je izpregovoril stari Lemarie. "Nočno delo imajo že en mesec sem radi velikih naročil chilske mornarice."

"Hudo je", pravi Victor. "Obžaluješ jih?" "Odkritosrečno."

Štirje možje, gospod Lemarie, gospod Tomaire, gospod Mourieur in Victor so sedeli po vrsti na klopi. Gledali so, kako se v višini njih oči dviga oblak cigaretnega dima v zrak. Gospod Lemarie je ostal tako za trenutek in nekajkrat naglo potegnil iz cigarete. Obraz mu je ob prvih besedah ugovarjanja postal nekam negiben in trd. Gube, zarisane v obeh ustnih kotih in med obrvmi, so se bile poglabile. Postajal je spet tvorniški gospodar, kratkobeseden in neizprosni v obrambi svojih interesov. Ni mu ugajala načelna razlika med sinom in njim. Bila je pač posledica razlike v vzgoji, drugačne dobe in okolja. Če je kdo količkaj spomnil trpljenje delavca, je že rnil v njem zavest lastnika, ki je prepričan, da ravna po pravici, da spoštuje zakon in da je nepriljubljen. Odrnil je posmehalno in prepirljivo: "Osemurni delavnik, kaj?"

"Ne." "Ali deseturni, nič zato. No da, jaz, dragi moj, delam štirinajst ur dnevno in se ne pritožujem. Če misliš, da je dandanes posej gospodarjev zavdanja vreden, misliš tako pač zato, ker ga ne vršiš. Mi zaslužimo malo, tvegamo vse, izpostavljeni smo vsem mogočim zahtevam ljudi, ki se na stvar nič ne razumejo, ne da bi govoril o zahtevah delavcev, ki poznajo svojo stvar še predobro. Končni račun: mnogo sitnosti in mnogo nasprotnikov. Ni res, Tomaire? Ni res, Mourieur?"

"Pa še kako", pravi Tomaire. "Ne popolnoma", reče Mourieur.

"Oh saj vem, da ste dobra duša, Mourieur. To dokazuje že vse, kar storite za svoje službenke iz modne stroke. Službe jim iščete, podpirate jih, dali bi jim svojo hišo, da jih spravite pod streho. Pa vendar človek tega ni dolžan storiti. Ali vam one kaj vračajo? Saj niste tako preprosti, da bi še to verjeli. Mar jim je za vas!"

"Nekaterim," de mirno Mourieur.

"Jaz ne maram, da me kdo vleče! Ne bi trpel tega v svojih delavnicah. Ne dopuščam več, da se spuščajo v kritiziranje gospodarja in pomilovanje delavca časnikarji, teoretiki, ki nikdar niso imeli niti enega službenca, pa objokujejo bedo drugih ljudi in jih zadnjih deset let kar dežuje. Če Victor vidi človeka v delavski jopi, se mu že inako stori."

"Ne radi delavske jope." Rento bi mu morda rad dal. Bogme, imeli bi rent pri plačah, ki jim jih dajemo, če bi znali varčevati. Pa hočejo zaslužiti vedno več, počivati seveda, in radi bi, da bi jim dajali še pokojnino, da jim štediti ne bi bilo treba. Evo! Ali mi moreš povedati..."

"Ne morem se prerekati z vami. Golo čuvstvo so te stvari pri meni. Jaz samo čutim, da obstoja neko rastoče zlo, da nekaj novega zahteva rešitve."

"Nikakor ne, dragi moj, vedno je o vsaki stvari obstojalo vprašanje, življenjsko vprašanje, ki je bilo bolj ali manj pereče, kakršna je pač bila doba. Nič ni novega na svetu."

"Da, nekaj."

"In to je?..."

"Pomanjkanje ljubezni, bratstva, če hočete. Skoraj vse zlo prihaja od tega in tudi ostalo bi bilo brž rešeno, če bi se ljudje ljubili. Glejte, pravkar je hodilo mimo mene na tisoče delavcev in vsem je bilo videti, da gledajo sovražnika v meni. Po rojstvu že sem jim sumljiv. Ne poznajo me, pa me mrzijo. Ne prihajajo k meni, in jaz ne k njim."

"Pa prihajajo zato k meni!" "Oprostite, ne prihajajo k vam. Prihajajo v vašo tovarno, kar je nekaj drugega. Od začetka do konca leta vidijo ti ljudje edinole dva zastopnika gospodarjeva: njegov denar in njegove delovodje. Tako pač ne pridete mnogo v dotiko z njimi. Gospodar odloča sam le tedaj, kadar delavca odstavlja. Takrat pač. A kje so vezi, skupni prazniki? Kako pride prisrčnost do izraza, pogosteje vsaj, če že ne vsak dan? Kje je kaj dobrohotnosti, ki bi mogla poravnati zavist, ki se poraja vedno znova, in uglasiti medsebojne nespornizme, kakršnih ne zmanjka? Išcite! Jaz jih ne najdem. Kar se tiče drugih buržujev, ki ne delajo in ne prodajajo nič, kakor jaz, pač malokdaj zaidejo v okraje revežev, ker je pač tako, da stanujejo po današnjih mestih bogataši in reveži vsaki zase... In niti sence ni kake vezi, spoštovanja, česarkoli. Rečem vam, da človek včasih t rpi in da jaz radi tega trpim. Sovražnost, ki jo goje, se je iz tega rodila, mnogo bolj nego iz dejanskih njihovih zahtev."

"Bravo!" je vzkliknila gospodična Estella Pirmil, ki je hotela razgovor preokreniti. "Izvrstno pridigujete, Victor; imeli bi zares poklic za to!" Mladi mož, ki se je bil razvnel prav proti svoji navadi in je s konci čevljev brskal po pesku drevoreda, je nejevoljno odgovoril: "Že mogoče." "Šmenta!" je zinila drobna gospodična, ki ji je od vsega pogovora ostala v spominu samo beseda "ljubezen", "jaz ne razumem, kar pravite, Victor. Da ni ljubezni? Videti vsaj ni, da bi se ji reveži kaj odrekli. Poglejte samo otroke po predmestjih: žena mojega peka jih ima sedem."

Zasmejala se je svojim besedam in njen prodirni glas je za trenutek sam odmeval v širno, molčečo noč.

"Ti ljudje bi morali imeti samo enega ali dvoje otrok! To bi bilo pametno. Kaj pravite?" Gospa Lemariejeva, katere težki in preprosti obraz je redokdaj očitoval razburjenje, je zganila ustnice, ne da bi spregovorila, in položila svojo roko na roko nagrajene konservatorija,

da bi jo opomnila, naj molči. Ona ni razumela, obmolnila pa je. Molk pa, ki je sledil, je bil tembolj mučen, ker so dokazovale njene besede, ki so ostale brez odgovora, da je prepričan, da Victorjem in očetom za vladno obliko skrival neumevanje in ustvaril napetost.

Vedno sklonjen nazaj in naslonjen na naslonjalo je gospod Lemarie vrgel cigareto na tla. Razsvetlila je travo ko velika kresnica. Vsi so jeli opozovati žarečo točko sredi črne okolice. In to je trajalo. Niti Mourieur, niti drugi prijatelj gospoda Lemarieja nista bila pri volji, da bi se vmešavala v prepričanje, ki je vedel, koliko zaležejo vsi taki prepričani, drugi iz zdravstvenih ozirov in iz strahu pred razburjenjem. A že njena navzočnost sama in njun molk sta dražila.

Gospod Lemarie je povzdignil glas in rekel:

"Lepo je zate, da govoriš o ljubezni do ljudstva. Vendar bi bilo prav, ko bi pri tem sam bil v zgled. Ali ga daješ?" "Nikakor," odvrne Victor in vzdigne glavo. "Popolnoma nekorišten sem, sam vem. In bržčas bom tak ostal."

"Torej?" "Mogel bi imeti drugo življenje. Prosil sem vas, da me sprejmete v tovarno: zavrnili ste me."

"Pač res. V prevelikih težavah

kljubujem z njo konkurenci. Za svoje delavce delam to, — misli potem, kar hočeš. Ti, dragi moj, ti bi jo pustil, da propade."

"Hvala." "Tako prepričan sem o tem, da tvornica po moji smrti preneha. Hočem tako in poskrbel bom, da se bo zgodilo."

"Nič se vendar ne bojte! Saj je z mano sedaj že pri koncu: prehudo sem se že odvadil dela..."

Mladi mož je začutil mučnost položaja in je poskusil prekiniti tako, da ne bi bilo videti, da se umika: "Videl sem mladega Madiotja nocoj..."

"Ta ti je pravi." "Da. Srečal sem tudi njegovo sestro."

"Ah!"

Gospod Lemarie je zaokrenil glavo ob klopinem naslonjalu in je s strogo in čudno radovednostjo pogledal proti svojemu sinu, ki ga je komaj videl v mraku.

"Si govoril z njo?" "Ne. Ljubka je in tako vsa drugačna, ko njen brat. Gospod Mourieur, ali ni čedna?"

Stari trgovec, ki ni pričakoval, da bo tudi on prišel na vrsto, se je nakremžil, in z obotavljanjem odgovoril in vidni skrbi, da ne bi rekel preveč:

"O seveda, ni napačna, kakor mnogo drugih ne iz modne stroke. Vse prihajajo k meni."

Potem pa je rekel glasneje, da sta ga slišali tudi ženski na sosednji klopi, ki sta spet kramljali med sabo:

"Ali se vam ne zdi, da postaja malo hladno, gospoda?"

Moški so bili tudi mnenja, da je večer hladen, čeprav ni bilo ne rose, ne vetra, ne megle. In vsi so vstali.

Ko so drugi bili že v salonu,

je rekla gospa Lemariejeva potihoma in počasi Mourieuxe, s katerim sta bila zaostala:

"Zalostno je to, kaj ne Mourieur? A mislim, da ima Victor prav."

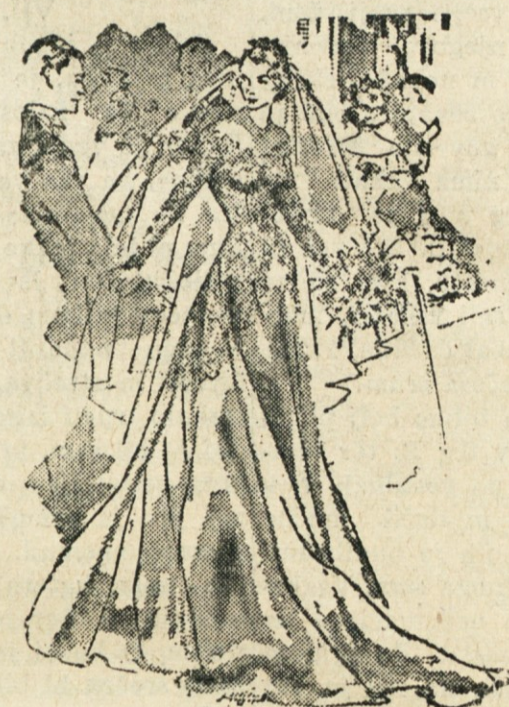
"Da, gospa," je odvrnil poštenjak. "Samo se take stvari ne dajo naučiti in se o njih tudi ne razpravlja."

(Dalje prihodnjič)

GRDINA POGREBNI ZAVOD

1053 East 62 St. ... 17002 Lakeshore Blvd.

Pokličite podnevi ali ponoči
HENDERSON 1-2088 KENMORE 1-6300
Moderno podjetje — Zmerne cene

Draga nevesta!

Poročni dan naj bi bil najsvetejši, najveselejši in najlepši dan Tvojega življenja.

Poročna vabila, s katerimi boš povabila k temu velikemu dogodku svoje sorodnike, prijatelje in drage znance, so največje važnosti.

Poročne predpriprave zahtevajo ogromno časa in skrbi.

Pridi k nam in izberi poročna naznanila iz pravkar dospelih najnovejših katalogov, najmodernejših vzorcev, oblik, papirja in črk.

Naše cene so zmerne. postrežba uslužna.

Na svidenje!

AMERIŠKA DOMOVINA

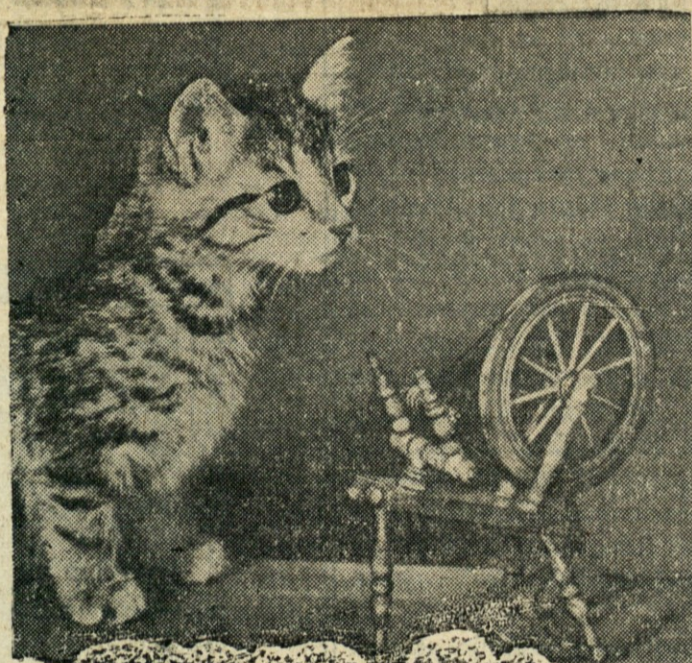
6117 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio

PRISLAN PROVISION

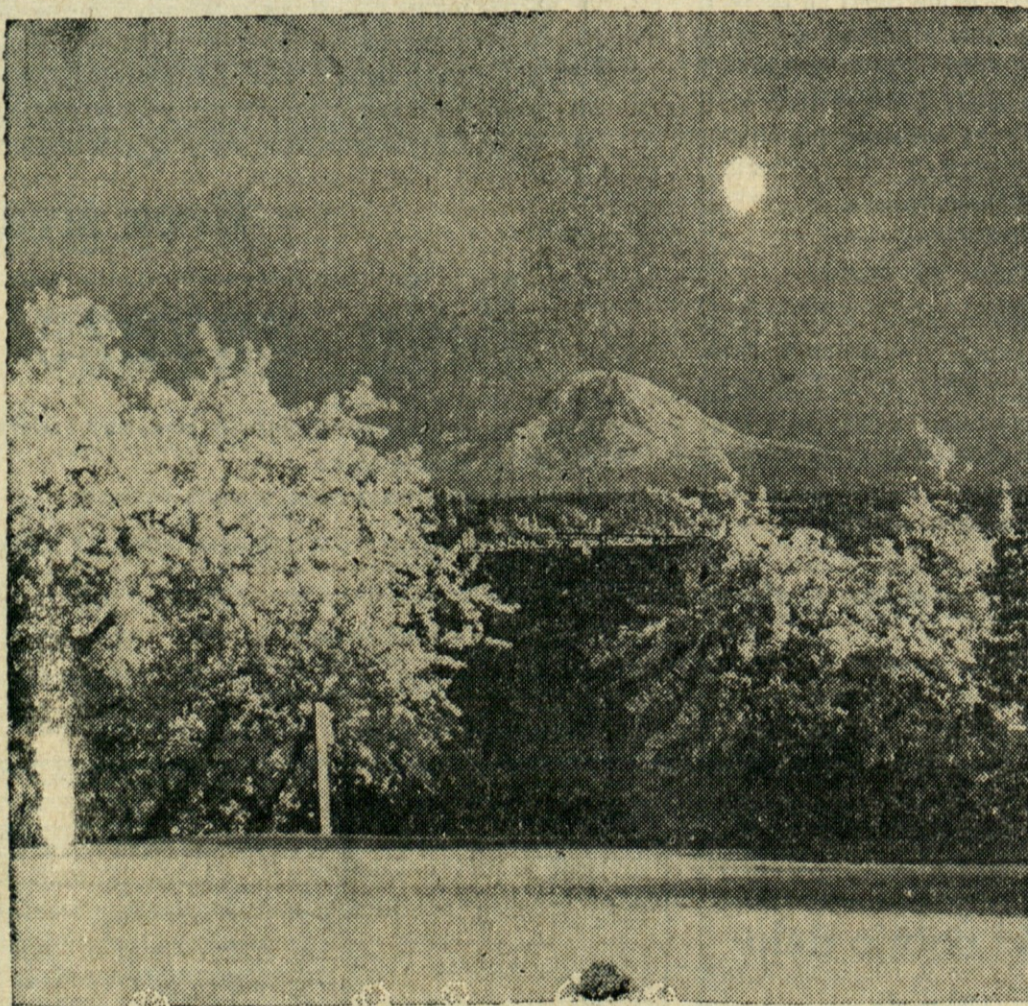
SLOVENSKA MESNICA STANKO PRISLAN
1147 Addison Rd. EX 1-1419

Naše posebnosti ta teden:

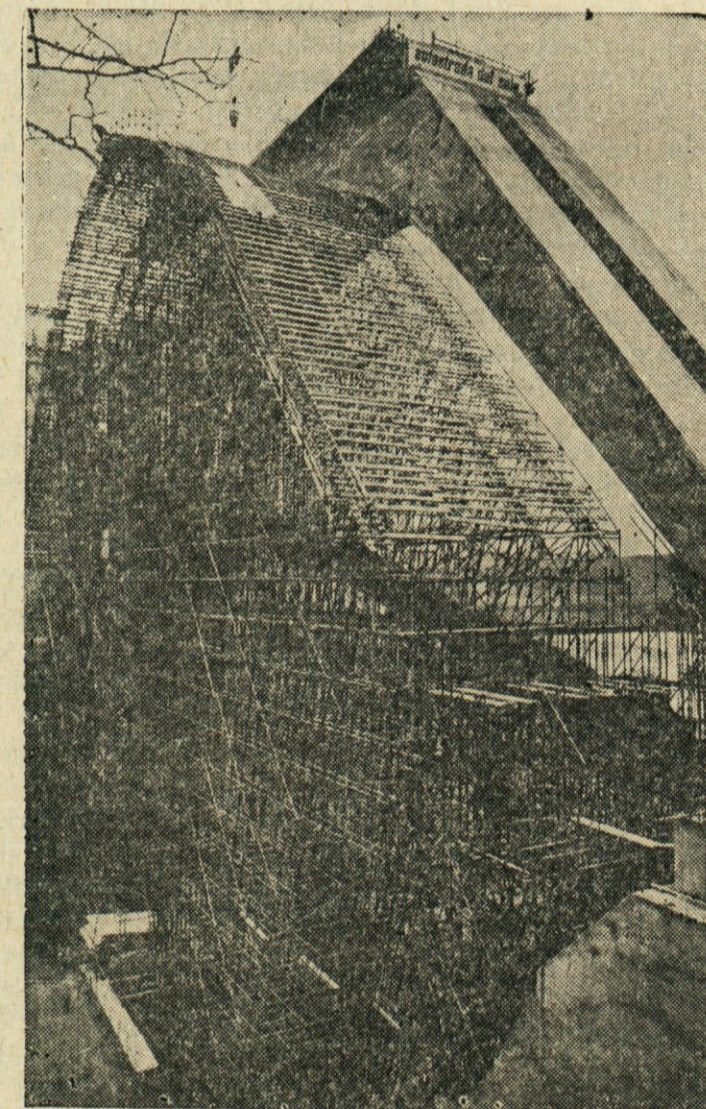
ROUND STEAK U. S. GOOD	79c lb.	RIB STEAK U. S. GOOD	79c lb.
PORK CHOPS C. CUT	79c lb.	SUGARDALE WIENERS	59c Pack

NAPETO OPAZOVANJE — Muca napeto opazuje nekaj onstran malega kolovrata. Fotografija je bila posneta v Ottavi v Kanadi.

POMLAD: CVETJE IN SNEG! — V ospredju so cvetoča drevesa, v ozadju pa se dviga mogočna, s snegom pokrita Mt. Ranier. Slika je bila posneta s teniškega igrišča v bližini Seattla, Wash., kjer so pretekli mesec odprli števno razstavo.

GRADE LI CESTO? — Na prvi pogled bi utegnil kdo misliti, da grade cesto, v resnici pa pripravljajo le opaž za lok velikankega mostu na novi avtovelecesti "Autostrada del Sole" v Italiji.